

Rachunek wyrównawczy I
Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

<p>Kierunek studiów Geodezja i kartografia</p> <p>Specjalność -</p> <p>Jednostka organizacyjna Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji</p> <p>Poziom studiów studia pierwszego stopnia (inżynier)</p> <p>Forma studiów stacjonarne</p> <p>Profil studiów ogólnoakademicki</p>	<p>Cykl kształcenia 2023/24</p> <p>Kod przedmiotu ID000000IGIS.I4B.2164.23</p> <p>Języki wykładowe polski</p> <p>Obligatoryjność Obowiązkowy</p> <p>Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe</p> <p>Dyscypliny Inżynieria lądowa i transport</p> <p>Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Nie</p> <p>Przedmiot kształtujący umiejętności praktyczne Tak</p>	
<p>Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot</p>	Grzegorz Józków	
<p>Pozostali prowadzący</p>	Grzegorz Józków, Agata Walicka	
<p>Okres Semestr 3</p>	<p>Forma zaliczenia Zaliczenie na ocenę</p> <p>Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 30 Ćwiczenia projektowe/warsztatowe: 30</p>	<p>Liczba punktów ECTS 5.0</p>

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	W ramach przedmiotu prezentowane są treści podstawowe związane z numerycznym i statystycznym opracowaniem obserwacji geodezyjnych. Przedmiot stanowi przygotowanie do Rachunku Wyrównawczego II
----	---

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty uczenia się w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	Student zna typy macierzy i sposoby rozkładu trójkątnego różnych typów macierzy, sposoby obliczania odwrotności macierzy nieosobliwych, podstawowe sposoby rozwiązywania układów równań liniowych, podstawowe parametry opisowe zmiennych losowych oraz prawo propagacji kowariancji, wielkości i sposoby charakteryzujące dokładność położenia punktu w dwuwymiarowej przestrzeni euklidesowej.	GK_P6S_WG07	Zaliczenie pisemne
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Student potrafi dobrać odpowiednią do danego zadania metodę obliczenia odwrotności opartą na rozkładzie trójkątnym macierzy i obliczyć odwrotność, dobrać i zastosować optymalną metodę rozwiązania układu równań liniowych, zastosować prawo propagacji kowariancji w typowych zadaniach geodezyjnych. obliczyć parametry elipsy błędy średniego i elipsy ufności na podstawie macierzy wariancyjno-kowariancyjnej.	GK_P6S_UW01, GK_P6S_UW16	Zaliczenie pisemne, Wykonanie ćwiczeń
Kompetencje społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Student jest gotów do zrozumienia znaczenia doboru efektywnej metody rozwiązania określonego zadania praktycznego, ma świadomość potrzeby syntetycznego przedstawienia określonej informacji.	GK_P6S_KK01	Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń

Bilans punktów ECTS

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności	
Wykład	30	
Ćwiczenia projektowe/warsztatowe	30	
Przygotowanie do ćwiczeń	40	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20	
Przygotowanie raportu	15	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 135	ECTS 5.0
Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela	Liczba godzin 60	ECTS 2.0
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	Liczba godzin 45	ECTS 1.7

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Formy prowadzenia zajęć
1.	<p>Cel i zakres rachunku wyrównawczego, błędy występujące w pomiarach geodezyjnych.</p> <p>Elementy algebry macierzy – podstawowe działania.</p> <p>Algebra macierzy: rozkład macierzy na czynniki trójkątne</p> <p>Algebra macierzy: odwrotności nieosobliwych macierzy kwadratowych, algorytm Choleskiego</p> <p>Układy równań liniowych o kwadratowej i nieosobliwej macierzy współczynników.</p> <p>Uogólnione odwrotności macierzy i ich zastosowania do rozwiązywania układów równań, elementy analizy macierzowej</p> <p>Probabilistyczne podstawy teorii błędów pomiarów i metod wyrównania – zmienne losowe jednowymiarowe</p> <p>Zmienne losowe wielowymiarowe, wektory losowe, parametry opisowe, rozkłady wielowymiarowe</p> <p>Elementy wnioskowania statystycznego w rachunku wyrównawczym ; estymacja punktowa, estymacja przedziałowa.</p> <p>Model macierzy kowariancji w rachunku wyrównawczym – współczynnik wariacji, macierz kofaktorów, macierz wag, zasady propagacji.</p> <p>Wykorzystanie prawa propagacji kowariancji do oceny dokładności i planowania dokładności pomiarów geodezyjnych</p> <p>Dokładności położenia punktu w przestrzeni euklidesowej: błąd średni, elipsa i krzywa błędu średniego. Elipsa ufności.</p>	Wykład
2.	<p>Działania na macierzach, rozkład macierzy na czynniki trójkątne,</p> <p>Metody obliczania odwrotności macierzy,</p> <p>Rozwiązywanie układów równań liniowych (równania jednoznacznie określone, nadokreślone i niedookreślone)</p> <p>Obliczanie parametrów opisowych zmiennych losowych, w zastosowaniu do zadań geodezyjnych.</p> <p>Zastosowanie prawa propagacji kowariancji w zadaniach geodezyjnych.</p>	Ćwiczenia projektowe/warsztatowe

Informacje rozszerzone

Metody nauczania:

Wykład, Ćwiczenia

Aktywności	Metody zaliczenia	Udział procentowy w ocenie łącznej przedmiotu
Wykład	Zaliczenie pisemne	50%
Ćwiczenia projektowe/warsztatowe	Zaliczenie pisemne, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń	50%

Wymagania wstępne

Analiza matematyczna, statystyka matematyczna, geodezyjne pomiary szczegółowe I, wybrane zagadnienia algebry liniowej.

Literatura

Obowiązkowa

1. Baran W., 1999. Teoretyczne podstawy opracowania wyników pomiarów geodezyjnych. PWN, Warszawa.
2. Osada E., 2002. Geodezja. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej
3. Wiśniewski Z., 2005. Rachunek wyrównawczy w geodezji. Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
4. Strang G., Borre K., 1997. Linear Algebra, Geodesy, and GPS. Wellesley-Cambridge Press
5. Koch K.R., 1997. Parameter Estimation and Hypothesis Testing in Linear Models. Springer Verlag

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
GK_P6S_KK01	Absolwent jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych i poznawczych związanych z zawodem geodety oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu, a także do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści.
GK_P6S_UW01	Absolwent potrafi prowadzić zaawansowane obliczenia matematyczne oraz stosować proste metody statystyczne do analizy danych i opisu zjawisk.
GK_P6S_UW16	Absolwent potrafi planować i przeprowadzać eksperymenty, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski oraz wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne przy formułowaniu i rozwiązywaniu zadań inżynierskich, a także dostrzec systemowe i pozatechniczne, w tym etyczne, aspekty działalności geodety.
GK_P6S_WG07	Absolwent zna i rozumie w stopniu zaawansowanym zagadnienia z zakresu geodezyjnych układów współrzędnych oraz nowoczesne techniki pomiarowe i obliczeniowe umożliwiające określenie przestrzennego położenia szczegółów terenowych i ich prezentacji w postaci mapy.